قدیمی‌ترین نسخ خطی شیخ اشراق در موزه آستان قدس

اگر به مشهدالرضا سفر کردید و سری به کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی زدید حتما سراغ قدیمی‌ترین نسخ خطی آثار شیخ اشراق (شیخ شهاب‌الدین سهروردی) را هم بگیرید. این نسخ اخیرا رونمایی شده. نسخه دستنویس «التنقیحات فی شرح التلویحات» قدیمی‌ترین اثری است که در مراسم بزرگداشت شیخ از آن رونمایی شده. رساله «مونس‌العشاق» یا «حقیقت عشق» در موضوع عشق و عرفان، دیگر آثار این مجموعه است که به خط نستعلیق کتابت شده است./ جام جم

بسته‌های ارزان‌قیمت برای زائران و گردشگران خراسان رضوی

بسته‌های مسافرتی ارزان‌قیمت برای ارائه تسهیلات بهتر به زائران و گردشگران خراسان رضوی در حال تهیه است و محمد صادق براتی، معاون هماهنگی و مدیریت امور زائران استانداری خراسان رضوی گفته پنج کمیته تعریف شده ذیل این طرح باید در مدت یک هفته، این بسته‌های مسافرتی ارزان را تهیه و به ستاد تحویل دهند تا پس از تایید استاندار به ستاد مرکزی خدمات سفر کشور ارسال شود./ جام جم

درنگ

گذر گردشگری سی‌تیر در یک قدمی تعطیلی!

تعطیلی ۱۴ غرفه گذر گردشگری سی تیر طی روزهای گذشته این گمان را مطرح کرده که برنامه‌ای برای تعطیلی کل غرفه‌های این گذر در دست اجراست و بیم آن می‌رود با تداوم این روند، صدها نفر بیکار شوند.

خیابان سی تیر یکی از اصیل‌ترین خیابان‌های شهر تهران است که گذر گردشگری آن چندسالی است محبوبیت آن را دوچندان کرده است. ظرفیت‌های تاریخی، علمی و فرهنگی چون موزه ملی ایران، موزه آبگینه و سفالینه و چند کلیسا از جمله کلیسای انجیلی، و همچنین غرفه‌های سیار خیابانی با غذاها و نوشیدنی‌های متنوع در چندسال اخیر، این مکان را به محل غذاهای خیابانی (استریت فوزی) جذاب بدل کرده که شب‌های تاریک این محله قدیمی را نشاط و روشنی بخشیده است.

گذر سی تیر در کنار ایجاد جذابیت‌های بصری و گردشگری، مکانی امن و کم‌هزینه برای اشتغال‌زایی جوانان به‌وجود آورده و استقبال خوب گردشگران سی تیر، معاش ۸۰۰ نفر را از این محل تامین می‌کند. ولی ۸ مرداد با پلمب تعدادی از این رستوران‌های خیابانی، چوب لای چرخ کسب رزق غرفه‌ها گذاشته شده و گویا قرار است این روند با تعطیلی کامل این مجموعه ادامه پیدا کند.

نگین السادات گطمیری، ایده‌پرداز و مجری گذر گردشگری سی تیر دراین باره می‌گوید: هفت غرفه سی تیر توسط اتحادیه اغذیه‌فروشان پلمب شده و دلیل آن نداشتن جواز کسب عنوان شده است، در حالی‌که مجموعه از دو سال گذشته تقاضای جواز داده، اما اتحادیه مزبور به دلیل نداشتن سند مالکیت و پلاک ثبتی(که برای این طرح غیرممکن است) با اخذ آن موافقت نکرده است./ جام جم

برکه‌ای در میان نخل‌ها در شهر گراش

گزارش جام جم از آب‌انبارهای خطه جنوب که بخشی از میراث تاریخی گردشگری کشور مان هستند و در عین حال کارکرد خود را به‌عنوان منابع ذخیره آب حفظ کرده‌اند

برکه‌های سرپوشیده!

اگر از جاده‌های جنوبی کشور عبور کنید به غیر از نخل‌های سر به فلک کشیده ساختمان‌های گنبدی شکل بسیاری می‌بینید که همان برکه‌ها هستند؛ آب‌انبارهایی که تعدادی از آنها به دست فراموشی سپرده شده و برخی‌هایش هنوز هم مورد استفاده قرار می‌گیرند

محمد جلالی
ایران

پیرزن، جاسم را صدا می‌زند و می‌گوید تانکرها خالی شده و از او می‌خواهد تا به برکه محل برود و آب بیاورد. پیرزن معتقد است هیچ آبی طعم آب برکه را نمی‌دهد... برکه‌ها رایج‌ترین راه تأمین آب آشامیدنی در استان هرمزگان و جنوب استان فارس به حساب می‌آیند و در حال حاضر بالغ بر ۹۵ درصد مردم شهرستان بستک از ۸۰۰ برکه موجود در شهرستان آب خود راتأمین می‌کنند.

برکه‌ها دوشادوش قنات‌ها

بیشتر مناطق ایران گرم و خشک است و خشکسالی دامنشان را گرفته؛ اگر به تاریخ ایران هم برگردیم حکایت از ایرانی خشک و کویری دارد و عدم وجود آب شیرین در برخی مناطق مثل یزد سبب شده تا قنات‌هایی حفر شود که در دنیا بی‌نظیر است؛ هر چند قدیمی‌ترین قنات دنیا در ایران و در قصبه گناباد در استان خراسان رضوی وجود دارد، اما در شهرهای جنوبی کشور برای تأمین آب شرب، این برکه‌ها بوده و هستند که نقش بزرگی را ایفا می‌کنند.

درآغوش نخل‌ها

اگر از جاده‌های جنوبی کشور عبور کنید به غیر از نخل‌های سر به فلک کشیده، ساختمان‌های گنبدی شکل بسیاری می‌بینید که همان برکه‌ها هستند؛ آب‌انبارهایی که تعدادی از آنها به دست فراموشی سپرده شده و برخی‌هایش هنوز هم مورد استفاده قرار می‌گیرند.

معماری این برکه‌ها زیباست، به‌قدری که هر فردی را جذب خود می‌کند، با این حال در کنار یک جاذبه گردشگری هنوز هم کارکرد خود را از دست نداده‌اند و در شهرهای مختلف از آنها استفاده می‌شود. جالب است بدانید مردم جنوب ایران برای برکه‌ها اهمیت ویژه‌ای قائلند و هر کس سعی می‌کند در حد توان اقدام به ساخت آب‌انبار کند یا در تعمیر و مرمت آن سهمی داشته باشد.

کندرها آب برکه را به خانه‌ها می‌بردند

حمل آب از آب‌انبارها به منازل تا دهه ۶۰ خورشیدی در شهرهای هرمزگان و فارس به صورت سنتی رواج داشت. فردی با وسیله‌ای به نام «کندر» [یک قطعه چوب که روی دوش (کتف) گذاشته و دو حلب آب در دو انتهای آن با طناب آویزان می‌شد] آب را به خانه‌ها انتقال می‌داد. این افراد به در خانه‌ها می‌آمدند و آب را به درون تانکرهای خانگی که هنوز هم در شهرهای جنوبی کشور وجود دارد، خالی می‌کردند. این کار امروزه (که استان‌های جنوبی همچنان کم‌آب هستند)، به وسیله تانکرهای حمل آب انجام می‌شود.

احتیاط کنید!

محمدرسول رحمان‌شناس که مدت‌ها به عنوان رئیس شبکه شهرستان بستک کار می‌کرد در رابطه با بهداشتی بودن آب انبارها به جام جم می‌گوید: امکان کلرزنی برکه‌ها وجود ندارد، زیرا در صورت این اقدام و به دلیل حجم زیاد مواد آلی موجود در آب انبارها ترکیب کلر با این مواد، سرطان‌زاست. وی در عین حال به مردم توصیه می‌کند بعد از جوشاندن، آب را مورد استفاده قرار دهند.

جالب است بدانید پیشینیان با توجه به این‌که عمل انبارکردن و راکد ماندن آب، باعث آلودگی می‌شده جهت گوارایی آب در سقف آب‌انبارها، بادگیرهایی تعبیه می‌کردند که باعث عبور باد از روی آب شده و موادی همچون آهک و نمک به جای کلر، ماهی برای رفع باکتری‌های آب، زغال برای خاصیت بوگیری و خشت برای رسوب‌زدایی املاح آب به برکه‌ها اضافه می‌کردند تا آب نگندد.

هیچ آبی، آب برکه نمی‌شود

جعفری، مادر جاسم، پیرزن گزارش ما اما حاضر نیست آب برکه را با آب شرب تانکرها یا لوله‌کشی عوض کند و می‌گوید حتی اگر آب بهداشتی در بستک وجود داشته باشد باز هم از همین آب استفاده خواهد کرد. به عقیده او طعم و مزه خوب آب باران را نمی‌شود با هیچ چیز دیگری مقایسه کرد.

او می‌گوید: در طول عمر ۷۰ ساله‌اش همیشه از آب برکه استفاده کرده و به یاد ندارد که تاکنون کسی به‌واسطه خوردن این آب از بین رفته باشد.

البته در ادامه با خنده اضافه می‌کند: «مگر این‌که فردی داخل آب‌انبار افتاده و خفه شده باشد!» جاسم جواهری پسر او سخنان مادرش را تکمیل می‌کند و می‌گوید: «برای این‌که حیوانات به درون برکه‌ها سقوط نکنند، درهای کوچکی در نظر گرفته می‌شد و همین حالا هم می‌شود آنها را دید.» شهر آنها یعنی بستک، ۸۰ هزار نفر جمعیت دارد و در ۲۳۰ کیلومتری بندرعباس واقع شده است.

اتصال به آب شهری ممکن نیست

در حال حاضر بسیاری از برکه‌ها که مورد استفاده عموم قرار می‌گیرد کاملا محصور است و ورود افراد به داخل آنها راحت نیست و آب به وسیله پمپ‌ها و دستگاه‌های تصفیه به خارج از برکه هدایت می‌شوند. امکانات جدید برکه‌ها هم توسط خیرین تأمین می‌شود.

علی مرجوعی، کارشناس حوزه آب از بندرعباس در پاسخ به این‌که آیا امکان اتصال آب‌انبارها به سیستم آب شهری وجود دارد، می‌گوید: به دو دلیل این امکان وجود ندارد؛ نخست این‌که حجم آب این برکه‌ها به آن حدی نیست که به سیستم آب شهری متصل شوند و در واقع یک منبع آب فصلی است که همیشه هم نمی‌توان به آن امید داشت، چون کاملا وابسته به بارانی است که رخ می‌دهد. دوم این‌که این اقدام با اعتراض اهالی اطراف آن برکه برای اتصال به آب شهری روبه‌رو خواهد شد.

این جاذبه‌های گردشگری

جالب است بدانید که برکه‌ها به عنوان یک جاذبه گردشگری هم شناخته می‌شوند، به گونه‌ای که برکه «کل» در شهرستان گراش در استان فارس مربوط به دوره صفویه یکی از جاذبه‌های گردشگری این شهر به شمار می‌رود. برکه معتمد و برکه قنبرعلی بیگ هم از برکه‌هایی است که در لارستان به ثبت میراث ملی رسیدند. در اوز فارس نیز برکه‌های بسیاری وجود دارد که معماری چشم‌نوازی دارند و یکی از آنها یعنی برکه سلفی در خود شهر واقع شده که حدود ۷۵۰ سال عمر دارد.

در استان هرمزگان هم حدود ۲۰۰۰ برکه در دوره‌های مختلف تاریخی شناسایی شده‌اند که نشان دهنده سنت دیرینه ساخت برکه در میان مردمان جنوب دارد. مجموعه آب‌انبارهای موزه، مجموعه برکه‌های باران، برکه گرد واقع در محله شاه‌حسینی شهرستان بندرعباس، برکه بی‌بی در جزیره قشم، برکه دیوان در شهرستان پارسیان، برکه‌های ملا و میرپل انگور در شهرستان بندرخمیر، برکه‌های دریا دولت و پنج برکه و بشاری شهرستان بندرلنگه، برکه‌های شیخ و کریکی در شهرستان بستک، برکه سنتی پنج بادگیر جزیره کیش معروف‌ترین برکه‌های استان هرمزگان هستند.

برکه‌ها را بازسازی می‌کنیم

در کنار برکه‌هایی با قدمت بالا، برکه‌های زیادی هم وجود دارد که قدمت چندانی ندارند. این را اشکان مختاری، معاون میراث فرهنگی هرمزگان به جام جم می‌گوید و تاکید می‌کند که ۳۰ برکه و آب‌انبار قدیمی تاکنون ثبت ملی شده و طرح مرمت و بازسازی آنها از سال گذشته آغاز شده است.

مختاری می‌گوید برنامه ما بازسازی و مرمت آثار باستانی و تبدیل آنها به مراکز فرهنگی است و در اجرای این برنامه در سال ۱۳۹۶ با همکاری تعدادی از دانشجویان بدون هزینه و به طور خودجوش به مرمت و بازسازی داخلی تعدادی از آنها پرداختیم. چندی پیش هم جواد اسدی، مسؤول اداره میراث فرهنگی، صنایع‌دستی و گردشگری گراش در استان فارس گفته بود، هفت برکه گراش در حال حاضر کاربری خود را از دست داده‌اند، اما می‌توان با تبدیل کاربری‌های جدید فرهنگی، این مجموعه بناهای تاریخی را به جاذبه‌های جدید گردشگری شهرستان تبدیل کرد. وی اضافه کرد: طرح احیای این مجموعه که شامل کف‌سازی و محوطه‌سازی مجموعه است با اعتباری بالغ بر ۴۰۰ میلیون تومان از سوی شهرداری گراش به‌زودی به اجرا درمی‌آید.

برکه یعنی...

آب‌انبار همان‌گونه که از نامش مشخص است محلی برای ذخیره آب در فصول پرباران و استفاده آن در بقیه ایام سال است.

این ساختمان، حوض و استخر سرپوشیده‌ای است که برای ذخیره آب در زیر زمین ساخته می‌شود و مطمئن‌ترین و رایج‌ترین راه برای تأمین آب آشامیدنی است. در واقع آب‌انبار یکی از عناصر شاخص در سکونتگاه‌های کویری است که مردمان خطه کویر و جنوب به آن «برکه» می‌گویند.

غالبا این آب‌انبارها در مسیر آب باران یا جویبارهای فصلی بنا می‌شوند. هر آب‌انبار دارای یک یا چند ممر است که آب باران آن حوالی را جمع کرده و داخل آب‌انبار هدایت و ذخیره می‌کند.

آب‌انبارها از نظر شکل و نوع ساخت در شهرهای جنوبی کشور بیشتر گنبدی‌شکل هستند، هرچند در لارستان فارس سه نوع برکه دیده می‌شود:

۱. برکه‌های دایره‌ای‌شکل که مخصوص مسلمانان منطقه است.

۲. برکه‌های استوانه‌ای و کشیده که برای یهودیان ساخته شده تا آب شرب آنها از مسلمانان جدا شود.

۳. برکه‌های صلیبی که در واقع راه ارتباطی چهار برکه را به صورت صلیب به هم وصل کرده و محل خروج این آب در اصطلاح دهن‌شیر نامیده می‌شود.

و در نهایت این‌که آب‌انبارها ساخته می‌شوند تا اولا ذخیره آب برای زمان‌های خشکسالی باشند و ثانیا آب را در تابستان خنک نگه دارند.

قدیمی‌ترین آب‌انبارها

از قدیمی‌ترین آب‌انبارها در ایران می‌توان به نمونه‌ای اشاره کرد که در کنار محوطه چغازنبیل مربوط به هزاره دوم قبل از میلاد در دوران شکوفایی تمدن عیلام ساخته شده است. اما از آب‌انبار شهر اور در نزدیکی بصره به عنوان قدیمی‌ترین آب‌انبار جهان نام برده می‌شود که قدمت آن به ۲۱۵۰ سال قبل از میلاد برمی‌گردد.

آب‌انبار به نام‌های مختلفی همچون برکه، منبع، مصنع، انبار (در برخی نقاط همچون بیرجند) یا هود (به معنی حوض) خوانده می‌شود. واژه برکه در منابع متأخر اسلامی به همان معنای آب‌انبار است.

در دیگر کشورهای اسلامی به این نوع از مخازن آبی، سردابه (در ترکمنستان)، مصنع (در مصر)، خزان (در فلسطین) و حوض (در هرات) می‌گویند.

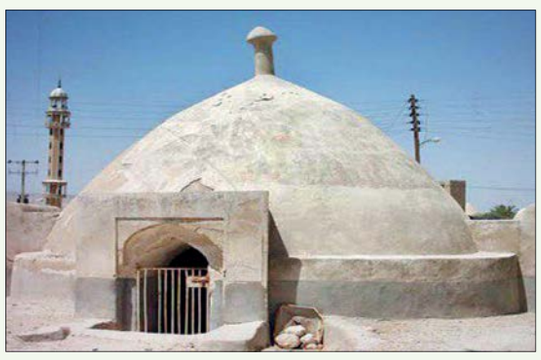

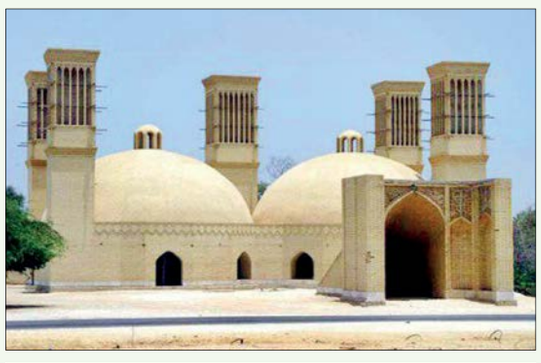

طراح: بیژن گورانی

جدول شماره ۵۴۴۶

جدول عادی

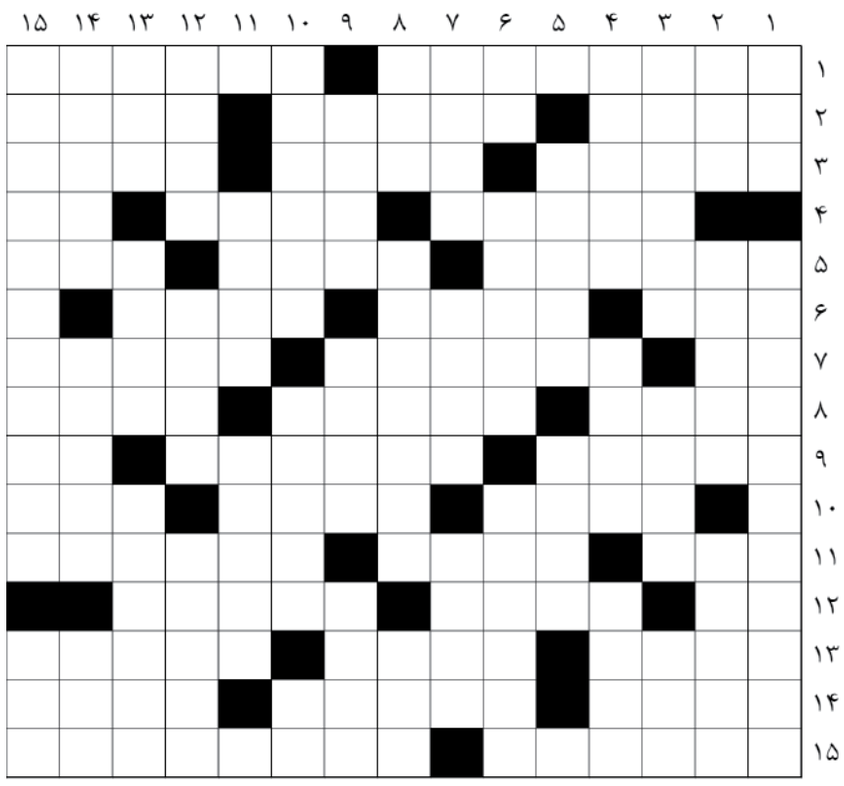

افقی: ۱) تابلوی نقاشی معروف لئوناردو داوینچی- باتلاق ۲) سرزمین- لاستیک خودرو در جاده‌های برفی- هزار گرم ۳) آرامش دادن- شاداب و سرحال- پرخاش ۴) دور چیزی را فرا گرفتن- دسته- بوی رطوبت ۵) نام دوتن از پادشاهان سلسله صفوی- آغاز- ظرف لباسشویی ۶) عقیده- خانه ساحلی- ظرف طبخ آبگوشت ۷) دریا- به دور از افراط و تفریط- مروارید دهان ۸) کلیه- ساختار- بتون مسلح ۹) نمایشنامه شکسپیر- قطر داخلی دهانه لوله تفنگ- راهی که به آخر نمی‌رسد! ۱۰) پدرمرده- گلی زینتی- نخست ۱۱) مزه فلفل- تایید خارجی- خوردن غذای اندک برای رفع گرسنگی ۱۲) زنده- زمان ملاقات- عامل ۱۳) پستانداری شبیه راسو- فرعی- شور و غوغا ۱۴) سمت چپ- صحرا- قوانین چنگیزخان ۱۵) قالی کوچک- آواره و در به در.

عمودی: ۱) زمان معین- از آثار مشهور سنایی غزنوی ۲) همداستان رامین - نمایشنامه دیگری از شکسپیر- دریاچه‌ای در افریقای جنوبی ۳) محرومیت- ششمین خلیفه اموی- گفت‌وگو ۴) شهری تاریخی در شمال بحرالمیت- زمان تعیین‌شده برای انجام کاری- سال ۳۵۴ روزه ۵) عالم ماده - حالتی مخصوص زن باردار ۶) حرف دهن‌کجی- بخشی از جهان که انسان در ساختن آن دخالت نداشته است - روبه رو شدن ۷) مضراب - از جزایر خلیج فارس- شیپور جنگی ۸) رتبه کارمندی- خوشحالی- پرتابه جنگی ۹) می‌خورند و لنگر می‌اندازند!- دلداده مجنون- از مرکبات ۱۰) شهری در گیلان- غربال کردن- رشته باریک ۱۱) همراه وعده- ضربه‌ای در تنیس روی میز ۱۲) سخن کوتاه و پرمعنا - کمربند مسیحیان- منفی‌نگر ۱۳) صندلی سوارکاری- رهبر حزب- خراب شدن ۱۴) کم‌عقل- گلابی- چه بسیار ۱۵) بازیگر خانم مجموعه تلویزیونی بوی باران- کلمه هشدار.

جدول ویژه

افقی: ۱) نوعی شعر با بیت‌های هم وزن - پشت هم انداز ۲) کتابی از زیگموند فروید- طریقه و روش- گروه ۳) جویدن و بلعیدن- غذای مغز- دسته هاون ۴) شب‌های عرب- همان کبوتر است- حرف ربط ۵) نوعی بازی شبیه بیلیارد- انگشت چهارم دست- تنبل جالیزی ۶) هستی و وجود- همسایه الیگودرز و دورود - از بنادر جنوبی ایران ۷) سخن زیر لب از روی خشم- رفت و آمد داشتن- خبرنامه ۸) سواره- بی‌موقع- قطار زیر زمینی ۹) پایتخت سامانیان- رازیانه- از الفبای انگلیسی ۱۰) سازی زخمه‌ای- همسایه لیبی- نوعی درخت تبریزی ۱۱) ظرف لباسشویی- حس بویایی- هوای اطراف کره زمین ۱۲) کجاست- اندام تعادل ماهی‌ها- یاری رساندن ۱۳) پیاده - پول قطر- نام کوچک هیتلر ۱۴) راه فرار- آهو- رها ۱۵) پایتخت باهاما- کنایه از آسمان است.

عمودی: ۱) حول محور خود می‌گردد- کنایه از کار بیهوده کردن است ۲) دو زن با یک شوهر- حفره - نوشین ۳) کشوری جزیره‌ای در همسایگی اقیانوس اطلس- روحانی یهودی - زنگ گردن چهارپا ۴) اختراع مارکونی - پاک از تهمت- آشوب ۵) صدمه دیده- رشوه دادن ۶) اصل هر چیز- مرتعش- اصلی‌ترین شهر جزیره سیسیل ایتالیا ۷) آغشته به رنگ- جانشینان- آماده ۸) نام دیگر مرداب- کرکره- واحد فرعی کار و انرژی ۹) به رنگ دود - رسانا - اکنون ۱۰) رسیدگی به کاری و سامان دادن به آن- التهاب درونی- برگزیده ۱۱) خاک - امیدواری ۱۲) بانگ شتر- شهر مجسمه‌ها در گیلان- بانوی فرانسوی ۱۳) چه بسیار - غذایی از گوشت چرخ‌کرده- دوختن پشت لباس که با دست انجام می‌شود ۱۴) نرم‌افزار نقشه‌کشی- هم معنی بودن - گودال ۱۵) عشاق منظومه داستانی ایرج میرزا- از خود گذشتن.

حل جدول عادی شماره ۵۴۴۵

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	ت	ا	■	پ	ر	ی	ش	ب	■	و	ل	ی	ع	ص	ر
۲	س	ت	ا	ی	ش	■	ن	ه	ا	ی	ی	■	ط	و	ل
۳	ه	ی	د	■	ت	د	ا	خ	ل	■	م	ب	ش	ر	■
۴	■	م	ا	ه	ر	■	ا	ک	ت	و	ر	■	ت	ا	■
۵	س	ر	ی	ش	■	و	ا	ن	ی	ل	■	ی	د	ک	ی
۶	ه	و	■	ت	ا	د	ی	ه	■	ا	م	ن	ا	■	ت
۷	■	ا	ع	ل	ی	■	ل	ب	خ	ن	د	■	ی	ر	ا
۸	م	ا	د	م	ی	■	چ	ر	ا	■	ف	ا	م	و	ر
۹	ن	و	ا	■	ن	ش	ی	م	ن	■	و	ن	ی	ز	■
۱۰	ت	■	و	ج	ه	ه	■	ا	ن	ه	■	ی	ک	ن	م
۱۱	ه	و	ت	ن	■	ر	ن	ک	ی	ن	ا	■	ب	ه	ت
۱۲	ا	ا	■	ا	ر	■	د	پ	ر	س	■	ن	■	■	■
۱۳	س	م	ب	ل	■	ق	د	م	ر	و	■	ت	ت	ا	■
۱۴	ن	ک	ا	■	م	ا	ه	ی	ت	■	م	ع	ر	و	ف
۱۵	ک	ا	ک	و	ت	ی	■	م	ر	ص	ا	د	■	س	ر

حل جدول ویژه شماره ۵۴۴۵

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	ر	خ	■	ت	م	ا	ش	ا	■	م	ر	غ	چ	م	ن
۲	ا	ل	ت	و	ا	■	ا	ن	ت	م	ا	■	ه	ب	ک
۳	ک	د	و	■	م	ت	ق	د	م	■	و	ی	ل	ا	■
۴	ت	■	د	ر	ن	ا	■	ا	ن	ا	ر	ک	■	ر	ن
۵	و	چ	ه	ه	■	ر	و	م	ا	ل	■	ل	ا	ز	م
۶	ر	غ	■	ا	ز	ک	ی	ا	■	ک	ت	ا	ن	■	و
۷	■	ف	ز	و	ن	■	ر	ن	ک	ی	ن	■	چ	ی	ن
۸	ق	ر	ن	ی	ه	■	ا	و	ر	■	د	م	ا	غ	ه
۹	ز	ی	چ	■	ا	ی	ن	ن	د	■	ر	و	د	ل	■
۱۰	غ	■	ی	و	ر	و	■	ی	ن	ب	و	ع	■	و	ک
۱۱	ا	ج	ر	ا	■	ت	و	ک	ا	ن	■	و	ا	ی	ا
۱۲	ن	و	■	ر	و	ا	ر	و	■	ص	ن	د	ل	■	ل
۱۳	■	ا	ک	ت	ر	■	ش	ب	پ	ر	ه	■	غ	ن	ی
۱۴	ت	ه	ی	■	و	ل	و	ا	ل	■	ر	د	ا	ی	ت
۱۵	ت	ر	ک	ی	د	ن	■	ر	ک	ت	و	م	■	ز	ه